

Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

Temaer (<https://www.historie-online.dk/temaer-9>)

(/)
HistorieLab (<https://www.historie-online.dk/historielab>)

Arkiv (<https://www.historie-online.dk/arkiv>)

Bliv medlem (<https://www.historie-online.dk/bliv-medlem>)

🏠 (/) > Trafik og transport - Videnskab - Teknik (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik>)

> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>) > Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> Georg Stage - på kryds mod tidsånden siden 1882

← Forrige artikel (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/motorpaketten-mjoelner-1922-2022>)

Georg Stage - på kryds mod tidsånden siden 1882

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 232

Del artikel: **f**

(<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php>)

u=<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/georg-stage-paa-kryds-mod-tidsaanden-siden-1882>

5-5/trafik-og-transport-videnskab-

teknik/georg-stage-

paa-kryds-mod-

tidsaanden-siden-

1882) **t**

([https://twitter.com/home?](https://twitter.com/home?status=)

status=. Aktiviteten kan

ses på

[https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/georg-stage-paa-kryds-mod-tidsaanden-siden-1882)

online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-

videnskab-

teknik/georg-stage-

paa-kryds-mod-

tidsaanden-siden-

1882) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle)

mini=true&url=[https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/bogenslagteren)

online.dk/boger/anmeldelser-

5-5/trafik-og-transport-

videnskab-

Mest læste artikler

Lige nu 1 dag 7 dage 28 dage

Der er intet foruroligende for Danmark (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/bogenslagteren-der-er-intet-foruroligende-for-danmark>)

Cykler og modeljernbane på museet (<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/cykler-og-modeljernbane-paa-museet>)

Bogstakken, uge 35, 2022 (<https://www.historie-online.dk/boger/bogstakken-7-7/bogstakken-uge-35-2022>)

Kongelige mord i middelalderen (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-13/kongelige-mord-i-middelalderen>)

Ragnarock udstiller TV-2s lydstudie (<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/udstillinger-3-3/ragnarock-udstiller-tv-2s-lydstudie>)

September, Très Riches Heures du Duc de Berry (<https://www.historie-online.dk/temaer-9/artikler-51-51/indhold-i-ovrigt-52-52-52-52/september-trs-riches-heures-du-duc-de-berry>)

Bogenslagteren (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/bogenslagteren>)

Asser Amdisen

Georg Stage - på kryds mod tidsånden siden 1882

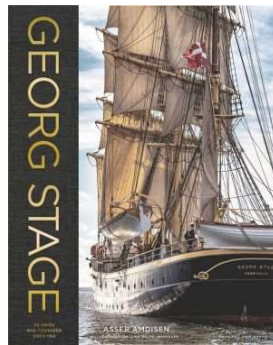
Lindhardt og Ringhof, 350 sider, ill. 499,95 kr.

Dit hav er så stort – mit skib så lille

Sådan hedder det i en sømandsbøn, inden skibet står ud. I erkendelse af at naturen nu engang er noget, sømanden må indordne sig under. Det har danske søfolk lært gennem århundreder. Og den stolte søfartsnation gør det stadig muligt for unge at lære sømandskab helt fra bunden – under sejl. Blandt andet på skoleskibet Georg Stage. Det præsenteres nu i pragtværket "Georg Stage – på kryds mod tidsånden siden 1882", skrevet af Asser Amdisen, der er direktør for "Stiftelsen Georg Stages minde". Forlaget Lindhardt og Ringhof har nærmest overgået sig selv i ypperligt layout og udstyr.

Af Erik Ingemann Sørensen

Det er ganske befriende at læse forfatterens bemærkninger til denne bog: "Bogen har ingen videnskabelige ambitioner. Det er ikke en pædagogisk lærebog eller en historisk afhandling. Det er mit eget bud på at forstå det mærkelige, drønirriterende og helt fantastiske projekt, som har ædt 10 år af mit liv. Det er et partsindlæg, og bogen er afgjort agitatorisk, men den handler om noget ekstremt vigtigt, nemlig om, hvordan sejlskibe, mennesker og de rigtige ideer kan smelte sammen og gøre verden til et bedre sted at være..." (s.12 ff.). Så er kortene lagt på bordet. Det er med den baggrund læseren begynder en rejse i et utroligt univers både velskrevet, overraskende fotograferet og med et ypperligt layout.

Georg Stage i norsk havn. Billede fra bogen

Den 11. marts 1882 blev fuldriggeren Georg Stage – bygget på Burmeister & Wain – søsat. Navnet refererer til den søn, Frederik og Dorothea Stage havde mistet. Den unge Georg havde været en lovende sømand, men var død sandsynligvis af tuberkulose, skriver Asser Amdisen. Nu skulle skibet stå som et minde over ham, samtidigt med at unge mennesker her kunne begynde at uddanne sig til sømænd.

"Men når skibsrederne besluttede sig for at investere i et skoleskib, handlede det dog ikke bare om økonomi. For disse privilegerede overklasser mennesker var der også et element af filantropi inde i billedet. De ville nok ikke mene, at samfundets fattige var deres ansvar, men til identiteten som velhavende hørte en kristelig forpligtelse til at hjælpe de svageste. Blandt Stiftelsens bestyrelsesmedlemmer i de første år finder man personer, som var dybt engagerede i Pinsebevægelsen og i en anden kristen gruppe, Oxfordbevægelsen..." (s.37). Forfatteren strækker det ud i mere generelle tiltag – både i Europa og i Danmark.

Her bliver jeg usikker. For var det virkelig sådan helt generelt? For styrelsens vedkommende er det klart de medlemmer, der har udgangspunkt i såvel Pinsebevægelsen som i Oxfordbevægelsen, der engagerer sig jævnt Asser Amdisen. Frederik Stage dør i 1893 og hans hustru i 1904. Problemet med dem er, at hverken Pinsebevægelsen eller Oxfordbevægelsen var kommet til Danmark på dette tidspunkt. Det sker først i henholdsvis 1908 og i 1933. M. G. Melchior var det ikke, han var jøde – og de fleste bestyrelsesmedlemmer var døde, inden bevægelserne kom til Danmark. Til gengæld var den del af kirken, der var præget af den gryende Indre Mission, dybt engageret i "proletariatets" svære liv. Et godt eksempel på dette er Sankt Johannes kirke på Nørrebro. Jens Krog, der var fordreven præst fra Sydslesvig, var stærkt knyttet til Indre Mission – og her tog det sociale arbejde for alvor fat. Og der var rigeligt at se til. (Mere herom kan læses i museumsbogen Cartha: Erik Ingemann Sørensen, "Kirkekampen i Kerteminde", 2015).

Afslutningsvis skal nævnes, at rederne naturligvis primært tænkte i kapitalgevinst – besætningen kom i 2. række.

Det blå Danmark

I afsnittet med ovenstående titel giver forfatteren en glimrende beskrivelse af søfartshistorien, som den har taget sig ud fra 1800-tallet frem til moderne tid. Det er så vigtigt at få disse brede linjer frem, så læserne får at vide, at historien om Danmark altså er andet end landbrugshistorie. Som indledning til bogen "Danmark som søfartsnation", Museet for Søfarts årbog 2020, skrevet af Anders Ravn Sørensen, skriver museumsdirektør Ulla Tofte: "Men søfartens flygtige natur har også betydet, at den ikke har efterladt sig samme synlige spor som f.eks. landbruget, hvor slægtsgårde er gået i arv, og hvor byer den dag i dag står som monumenter over et erhverv og en livsstil. Derfor er der brug for, at historien om søfartens betydning fortælles tydeligt – og gerne med mange forskellige stemmer, der kan understrege den brede forankring i befolkningen." Det er lige præcis det, Asser Amdisen gør – med stor viden og boblende fryd, der smitter. Vi kommer ombord på de mange små sejlskibe – jagter og skonnerter – der varetog transporten af varer. De små skibe var over det hele, og der var ikke en flække ved vandet et sted i Danmark, uden at der også hørte skibe til. En slags havens husmænd.

Men også de store skonnerter var en del af billedet. De sejlede med korn til England og kom tilbage med returlast bestående af kul til den gryende industri.

Men landbruget spændte ben, da man gik fra korn til kød. Og motorenes muligheder gjorde sejladserne både hurtigere og langt mere rentabel.

Det næste søm i kisten var de store "investeringer i infrastruktur...broer, og færgelæg" – en indsats for blandt andet at få bugt med arbejdsløshed, skriver forfatteren. Efter 2. Verdenskrig kom Marshall-hjælpen, hvilket gav mulighed for at bygge de såkaldte caroliner, små coastere opkaldt efter bygmester Alfred Petersens kone, Caroline.

Caroline S. af Svendborg er en af de få tilbageværende coastere. Illustration fra bogen

Asser Amdisen når langt omkring i sin beskrivelse – fra de små sejlskibe til mastodonterne blandt containerskibene. Læseren er virkelig blevet klædt godt på til at møde det stolte Georg Stage, der sejler i dag. Det, vi mødte i begyndelsen, sejler ikke længere. Det blev skilt i 1934 og ligger i dag i Connecticut's Mystic Seaport.

Georg Stage II er bygget i Frederikshavn og stod ud på sit første togt i 1935. Faciliteterne er i dag stærkt forbedret. Det fortælles gennem en række fine fotografier, så landkrabber kan følge med. Det er igen, igen fornemt lavet. Vi følger hverdagen ombord – en hverdag der kan være ganske barsk både takket være vejrliget, men også hvis man har lyst eller behov for at være alene. Men opholdet ombord skaber sømænd – former de unges karakter på en særdeles positiv måde.

Asser Amdisen skriver: "Ofte er det sådan, at inden et togt går i gang, er det mødrene, som er de mest bekymrende – og når først det er gået i gang, er det fædrene, der giver lyd fra sig... Omsorgen er stor – ofte for stor, fordi navlestrengen forhindrer de unge mennesker i at blive rigtigt voksne... Denne frigørelsesproces er blevet til en vigtig del af det, skibet gør..." (s.139 f.). Det kan faktisk ikke formuleres bedre – og Asser Amdisen rammer præcist denne altafgørende side ved skibets funktion og betydning. Jeg oplevede det samme, da jeg i en periode sejlede som reservestyrmænd på skonnerten "Fulton" – skibet i sig selv var nok det, der var med til at ændre holdninger hos de unge.

Et pragtværk af en udgivelse

Det er imponerende, så meget Asser Amdisen får med i denne smukke bog – og på intet tidspunkt keder man sig. Man bliver opløftet af at læse om skæbner, initiativer og tekniske forhold ombord på det smukke skib. Næsten misundelig over ikke selv at kunne være med. Levende og med en stor faglig viden har forfatteren virkelig ydet en pragtpræstation. I øvrigt fornemt støttet af fotografen Uwe Delfs Jespersen og Nina Hagens smukke og visionære grafiske tilrettelæggelse.

Hvilken oplevelse.

Det må være passende at afslutte anmeldelsen med dette smukke maleri af Georg Stage på vej ud af Københavns havn i 1939 – udført af Vilhelm Arnesen.

[Historie-online.dk, den 24. august 2022]

← Forrige artikel (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/motorpaketten-mjoelner-1922-2022>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

BOGENESLAGTEREN

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/bogenseslagteren>) (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/svendborgs-toldsteds-skibe-og-fartoejer-1837-1867>)

SVENDBORGS TOLDSTEDS SKIBE OG FARTØJER 1837-1867

BRIGGEN CLAUS AF FANØ

(<https://www.historie-online.dk/boger/brigg-claus-af-fano>)